

Dijagnostika HCV infekcije

Jasmina Kučinar

ZZJZIŽ Pula, Služba za mikrobiologiju

Ključne riječi: HCV, Anti-HCV, HCV RNK, ELISA, imunoblot esej

Hepatitis C virus (HCV) infekcija, jedna od najčešćih kroničnih zaraznih infekcija zahvaća 3% svjetske populacije, oko 170 milijuna ljudi.

Prevalencija HCV je primarno ovisna o socioekonomskom statusu. U Egiptu, nekim predjelima Japana, Italije i Tajvana je ona visoka i iznosi 10-30%. Kod nas je prevalencija niska (1-2,4%), a incidencija iznosi u općoj populaciji 0,005% (kod davatelja krvi 0,02%).

Putevi prijenosa infekcije jesu: parenteralni (transfuzija krvi i krvnih derivata, i.v. ovisnost, tetovaža), perinatalni, seksualni, nozokomijalni (odjeli hemodijalize, transplantacija organa, operativni i invazivni dijagnostički zahvati, ubod zaraženom iglom...). Ipak, za oko 40% slučajeva se ne zna točno put nastanka infekcije.

Iako je kod nas od 1992. godine počelo testiranje doza krvi na HCV nemoguće je potpuno izbjeći posttransfuzijski hepatitis zbog 10-15% seronegativnih perzistentnih nositelja.

Do danas je poznato 6 genotipova HCV, uz mnoštvo subtipova koji postoje zbog genomske varijabilnosti virusa, a nju uzrokuje niska reproducibilnost RNK polimeraze. Hipervarijabilnost i konfiguracija glikoproteina membrane utječu na izbjegavanje imunološkog odgovora, na odgovor na antivirusnu terapiju, te stvaraju poteškoće kod proizvodnje cjepiva.

U Europi dominiraju genotipovi 1-3, a tip 3 je uglavnom prisutan kod ovisnika. Genotip 1 je manje osjetljiv na terapiju, za razliku od tipova 2 i 3.

Većina infekcija prolazi asimptomatski (95%), ali visoki udio (75%) se razvije u kroničnu infekciju, sa mogućim napredovanjem u cirozu i hepatocelularni karcinom.

Viremija se može otkriti već 1-3 tjedna od infekcije, obično traje do 6 mjeseci kod akutne infekcije, a kod perzistentne infekcije i preko 10 godina.

Protutijela na HCV se javljaju za 4-10 tjedana nakon infekcije.

Serološka dijagnostika HCV infekcije temelji se na dokazivanju specifičnih protutijela imunoenzimskim skrining testom (ELISA) i potvrdnim imunoblot testom.

Kao dodatni testovi, naročito kod praćenja uspješnosti terapije, koriste se testovi nukleinske kiseline (NAT-nucleic acid tests) za dokazivanje HCV RNK (kvalitativni i kvantitativni), kao i hibridizacijski testovi za određivanje genotipova.

Noviji ELISA testovi detektiraju HCVAg (antigen) i HCVAg-Pt (antigen-protutijelo) kompleks. Antigen se javlja u krvi 2 tj. od infekcije, kao i HCV RNK, a perzistira do 2,5 mjeseca. HCVAg je dobar marker u preserokonverzijskom periodu (tzv. window period) kada se još ne stvaraju protutijela, koristan je i kod imunokompromitiranih bolesnika, a Ag-Pt kompleks korelira sa HCV RNK, pa je koristan kod praćenja kroničnih bolesnika.

U Službi za mikrobiologiju ZZJZIŽ od 2000. godine testiramo serume na HBV i HAV, a od prosinca 2004. godine smo uveli i testiranje na HCV, obzirom na njegov visoki udio u non-A non-B hepatitisa (80%).

Kao skrining test koristimo ORTHO HCV 3.0 ELISA, test 3 generacije koji ima 3 rekombinantna antigena (c22, c200 i NS5). Test je visoke osjetljivosti i specifičnosti ($\geq 99\%$).

Opetovano reaktivni uzorci se potvrđuju CHIRON RIBA HCV 3.0 SIA (rekombinantni imunoblot esej), a u njegovom sastavu se nalaze 2 rekombinantna antigena (C33c i NS5), 2 sintetska proteina (c100 i 5-1-1) i 1 protein nukleokapside (c22).

Treba naglasiti da jedan negativan nalaz ne isključuje aktivnu infekciju (i nalaz HCV RNK), pa treba ponoviti testiranje kod opravdane sumnje na HCV infekciju (tablica 1.).

Tablica 1.

Preporuke za interpretaciju rezultata HCV testova.

CDC/MMWR 2003;52(NoRR-3): 11.

ELISA	RIBA	HCV	TUMAČENJE	KOMENTARI
-------	------	-----	-----------	-----------

		RNK		
negativan	/	/	Anti-HCV negativan	Nema infekcije,osim ako se sumnja na ranu infekciju.
reaktivan	pozitivan	/	Anti-HCV pozitivan	Aktivna ili prošla HCV infekcija,učiniti HCV RNK test.
reaktivan	negativan	/	Anti-HCV negativan	Nema infekcije,ako se sumnja na akutnu infekciju učiniti HCV RNK test.
reaktivan	indeterminiran	/	Anti-HCV indeterminiran	Retestirati za>1mj. Učiniti HCV RNK test.
reaktivan	pozitivan	pozitivan	Anti-HCV pozitivan HCV RNK pozitivan	Aktivna HCV infekcija.
reaktivan	pozitivan	negativan	Anti-HCV pozitivan HCV RNKnegativan	Prošla ili aktivna infekcija,ponoviti HCV RNK za 6 mj.
reaktivan	negativan	negativan	Anti-HCV negativan HCV RNKnegativan	Nema HCV infekcije.
reaktivan	indeterminiran	negativan	Anti-HCV indeterminiran HCV RNKnegativan	Vjerojatno lažno pozitivan,učiniti HCV RNK.

Literatura:

1. Presečki V i sur. Virologija. Zagreb: Medicinska naklada, 2002, str.292-295.
2. HZZJZ. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2003.godinu. Zagreb, 2004, str.253-259.
3. CDC.2005. Guidelines for viral hepatitis surveillance and case management.Atlanta, GA 2005; 9-39.
4. CDC.2003. Guidelines for laboratory testing and result reporting of antibody to hepatitis C virus. MMWR; 52 (No.RR-03): 1-12.

Adresa:

Jasmina Kučinar, dr.med., spec.med.mikrob.
 Služba za mikrobiologiju ZZJZiŽ Pula
 Nazorova 23, Pula
 tel. 052-529000
 e-mail: mikrobiologija@zzjziz.hr

